

Kasvun ja oppimisen lautakunta 15.12.2021 § 147

§ 147

Hösmäripuiston koulun oppilaiden koulupolkua koskeva oikaisuvaatimus

Valmistelijat / lisätiedot:
Sirviö Jemina

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus

Perusopetuksen johtaja Nurmi Juha

Kasvun ja oppimisen lautakunta hylkää 12.11.2021 päivätyn oikaisuvaatimuksen selostusosaan kirjatun perustein.

Käsittely

Keronen esitti, että oikaisuvaatimus hyväksytään seuraavin perusteluin:

”Opetuslain 6§:n mukaan opetus tulee järjestää siten, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämispaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Myös lapsioikeuden perusperiaate, eli lapsen etu, tukee tätä. Jos lapset jaetaan läheisimpiin kouluihin, he tulevat Tuomarilan kouluun, Sunan kouluun, Kirstin kouluun, Kirkkojärven kouluun ja Jalavapuiston kouluun. Kirstin koulu ei kuormitu liikaa ja oppilaiden koulumatkat pysyvät turvallisina ja kohtuullisina.”

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja Räf totesi Kerosen ehdotuksen raukeavan kannattamattomana.

Keronen ilmoitti eriävän mielipiteensä.

Päätös

Kasvun ja oppimisen lautakunta hylkäsi 12.11.2021 päivätyn oikaisuvaatimuksen selostusosaan kirjatun perustein.

Keronen ilmoitti eriävän mielipiteensä.

Selostus

Huoltajat ovat tehneet kasvun ja oppimisen lautakunnan 3.11.2021 § 111 päätöksestä oikaisuvaatimuksen. Oikaisuvaatimuksessa on vaadittu lautakunnan päätöksen muuttamista siten, että ennalta määritellyn koulupolun sijaan Hösmäripuiston koulun yleisopetuksessa 2. luokalla oleville oppilaille osoitetaan lähikouluksi maantieteellisesti lähin koulu. Vaatimusta on perusteltu kyseiseen perheeseen liittyvillä seikoilla ja vedottu siihen, että jokaisella alakoulua käyvällä oppilaalla tulee olla oikeus mahdollisimman lyhyeen ja turvalliseen koulumatkaan.

Vaatimus maantieteellisesti lähimmän koulun osoittamisesta lähikouluksi

Koulupaikan määräytymisestä säädetään perusopetuslain 6 §:ssä. Kyseinen säännös ei edellytä kunnan osoittavan lyhimmän ja turvallisimman tai helppokulkuisimman matkan päässä sijaitsevaa koulua. Myöskään opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan 11.11.2020 § 207 hyväksymissä perusopetuksen oppilaaksiottoa koskevissa linjauksissa lähikoululla ei tarkoiteta maantieteellisesti lähintä koulua vaan jotakin oppilaan asuinpaikan mukaisen oppilasalueen koulua. Lähikouluja osoitettaessa tulee kuitenkin varmistaa, että oppilaiden koulumatkat muodostuvat kokonaisuutena tarkastellen mahdollisimman turvallisiksi ja lyhyiksi (mm. Hämeenlinnan HAO 3.6.2013 13/0335/2; dnro 01516/12/1301, oikeuskirjallisuudessa Lahtinen 2012: Oppilaan oikeudet ja vanhempien vastuu, s. 73). Oppilasalueita tarkastellaan tästä syystä kokonaisuutena, huomioiden kaikki oppilasalueella asuvat oppilaat ja heidän koulumatkansa. Yksittäisen oppilaan koulumatka on oppilaaksiottoa koskevassa asiassa ratkaisevassa roolissa vain perusopetuslain 28 §:n nojalla muuhun kuin lähikouluun eli ns. toissijaiseen kouluun haettaessa, jolloin hakijoiden keskinäisen valintajärjestyksen ratkaisee yksittäisen hakijan koulumatkan eksakti pituus.

Espoon peruskoulujen käytössä olevat tilat ja henkilöstö- ym. resurssit sekä oppilasalueella asuvien oppilaiden määrä ja asuinpaikat vaihtelevat vuosittain. Kouluilla ei ole siksi Hösmärintuiston koulua lukuunottamatta ennalta määritellyt koulupolkuja, vaan lähikoulut osoitetaan vuosittain päätettävien koulukohtaisten enimmäisoppilasmäärien puitteissa linjauksissa määrittelyssä etusijajärjestyksessä.

Lautakunnan 3.11.2021 päättämästä koulupolusta (Hösmärintuisto-Tuomarila) luopuminen ja lähikoulun osoittaminen kaikille maantieteellisesti lähimmästä koulusta ei ole perusteltua edellä selostetuilla perusteilla. Lähikoulun osoittaminen oikaisuvaatimuksessa esitetyllä tavalla ei ole myöskään toteutettavissa mm. seuraavista syistä:

1) Koulujen tilat ja oppilaiden asianmukainen opetuksen järjestäminen

Hösmärintuiston koulun yleisopetuksen 2. luokalta siirtyy 3. luokalle vuosittain vähintään kaksi opetusryhmää eli 30-50 oppilasta. Ennalta määriteltävästä koulupolusta luopuminen tarkoittaisi käytännössä sitä, että oppilaat sijoittuisivat Keski- ja Pohjois-Espoon oppilasalueen eri kouluihin ja niissä jo toimiviin ryhmiin. Lähikoulun osoittaminen kaikille maantieteellisesti lähimmästä koulusta edellyttäisi näin ollen, että oppilasalueen kouluissa olisi vapaita oppilaspaikkoja vuosittain juuri niissä kouluissa, jotka yksittäisten oppilaiden näkökulmasta tarkasteltuna olisivat maantieteellisesti lähimpänä.

Vaihtoehtoisesti rehtorilla tulisi olla valtuus ylittää koulunsa osalta päätetty enimmäisoppilasmäärä muuttajien lisäksi Hösmärintuiston koulusta 3. luokalle siirtyvillä ja lähikouluun hakevilla oppilailla. Enimmäisoppilasmäärän ylittäminen johtaisi epätarkoituksenmukaisen kokosiin opetusryhmiin, sillä osassa oppilasalueen kouluista olisi kohtuuttoman suuret opetusryhmät, kun taas osassa opetusryhmät jäisivät kohtuuttoman pieniksi. Vaikka opetusryhmien koosta ei erityistä tukea lukuun ottamatta ole säädetty laissa, tulee opetusryhmät muodostaa perusopetuslain 30 §:ssä säädetyn mukaisesti siten, että opetuksessa voidaan saavuttaa opetussuunnitelmassa asetetut tavoitteet. Kohtuuttoman suuret tai pienet opetusryhmät eivät olisi oppilaiden asianmukaisen opetuksen järjestämisen näkökulmasta perusteltua eikä taloudellisesti järkevää:

- Koulun resurssi määräytyy oppilasmäärän perusteella. Ryhmien koon ennakoitavuus antaa mahdollisuuden pitkäjänteiseen tuen resurssin rakenteiden suunnitteluun.
- Liian pienen opetusryhmän resurssi ei riitä tuen rakenteisiin. Liian suuren opetusryhmän tuoman resurssin hyödyntäminen tuen rakenteisiin tuo puolestaan rikkonaisuutta järjestelyihin.

2) Terveystilaan liittyvien tai muiden erityisten syiden taikka sisarusperusteiden huomioiminen

Ennalta määriteltävästä koulupolusta luopumisen seurauksena perusopetuksen oppilaaksiottoa koskevien linjausten kohdassa 1.1. määritellyt etusijaperusteet eivät olisi enää sovellettavissa Hösmärinpuiston koulun yleisopetuksen 2. luokalta 3. luokalle siirtyviin oppilaisiin, koska lähikoulu osoitettaisiin yksittäisen oppilaan koulumatkan perusteella. Vaikka perusopetuslain 6 § ei edellytä lähikoulun osoittamisessa mahdollisten terveystilaan liittyvien tai muiden erityisten syiden taikka sisarusperusteen huomioimista, näiden seikkojen huomioimatta jättäminen vaikuttaisi olennaisesti oppilaisiin ja perheisiin. Esimerkiksi oppilas, jonka liikkuminen on haasteellista liikuntavamman tai vaikean hahmotusvaikeuden vuoksi, voisi ohjautua hänelle soveltumattomaan kouluun. Oppilas voisi myös ohjautua eri kouluun, kuin hänen sisaruksensa.

Oppilaiden hakiessa muuhun kuin lähikouluun eli ns. toissijaiseen kouluun, heillä ei olisi subjektiivista oikeutta päästä tällaiseen perusopetuslain 28 §:n nojalla hakemaansa kouluun. Toissijaiseen kouluun valitseminen tapahtuisi lähikoulun osoittamisperusteista olennaisesti eroavien (toissijaista koulua koskevien) oppilasvalintaperusteiden mukaisesti ja oppilaita voitaisiin valita vain, jos koulujen opetusryhmissä on vapaita oppilaspaikkoja ja/tai opetusryhmässä jo opiskelevien oppilaiden asianmukainen opetuksen järjestäminen mahdollistaa uusien oppilaiden valitsemisen. Oppilaille ei olisi valituiksi tullessaan oikeutta koulumatkaetuuteen eikä heidän nuoremmilla siskoillaan tai veljillään olisi sisarusperusteeseen liittyvää oikeutta päästä samaan kouluun.

3) Ystävyyssuhteet

Ystävyyssuhteet ja niiden säilyminen eri nivelvaiheissa eivät ole perusopetuksen oppilaaksiottoa koskevien linjausten mukaisesti lähikoulun osoittamisessa huomioitavia asioita. Vuosiluokilla 1-2 luodut ystävyyssuhteet olisi kuitenkin mahdollista säilyttää ennalta määriteltävän koulupolun seurauksena, sillä opetusryhmät siirtyisivät kokonaisuudessaan. Koulupolusta luopumisen seurauksena oppilaat sijoittuisivat oppilasalueen eri kouluihin ja siten mahdollisesti eri kouluihin ystäviensä kanssa.

4) Erillispäätöksen tekeminen

Ennalta määriteltävästä koulupolusta luopuminen ja maantieteellisesti lähimmän koulun osoittaminen kaikille Hösmärinpuiston koulun yleisopetuksen 2. luokalta 3. luokalle siirtyville oppilaille edellyttäisi lautakunnan tekemän uuden erillispäätöksen, sillä perusopetuksen oppilaaksiottoa koskevien linjausten kohdassa 1.1. määritellyt etusijaperusteet eivät olisi enää sovellettavissa. Erillispäätöksessä tulisi tällöin määritellä, kuinka maantieteellisesti lähimmän koulun osoittaminen tapahtuisi huomioiden edellä esitetyt seikat.

Oppilaiden oikeus mahdollisimman turvalliseen ja lyhyeen koulumatkaan

Kuten aiemmin on todettu, perusopetuslain 6 § ei edellytä kunnan osoittavan lyhimmän ja turvallisimman tai helppokulkuisimman matkan päässä sijaitsevaa koulua. Koulumatkojen tulee sen sijaan olla kokonaisuutena tarkastellen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä.

Hösmäripuiston koulun yleisopetuksen 2. luokalla opiskelee tällä hetkellä 35 oppilasta, joista 31 oppilasta opiskelee lähikoulupäätöksellä. Kaikkien lähikoulupäätöksellä koulua käyvien oppilaiden koulumatkat lautakunnan 3.11.2021 päätöksen mukaiseen Tuomarilan kouluun ovat alle 2 kilometriä. Koulumatkat eivät ole siten pituuksiltaan kohtuuttomia. Koulumatkat eivät myöskään sisällä turvattomiksi määriteltyjä tieosuuksia. Kunkin oppilaan yksilöllisiä koulumatkaan liittyviä tarpeita tarkastellaan kuitenkin tarvittaessa erillisen koulumatkaetuutta koskevan hakuasian ja perusopetuslain 32 §:n nojalla tehtävän päätöksen yhteydessä.

Alla olevassa taulukossa on nähtävissä Hösmäripuiston koulun yleisopetuksen 2. luokalla opiskelevien oppilaiden koulumatkojen keskiarvo, maksimi ja minimi.

	Jalavapuisto	Kirsti	Tuomarila	Suna
Keskiarvo	1096,4 metriä	681,3 metriä	835,5 metriä	867 metriä
Maksimi	1682 metriä	1143 metriä	1893 metriä	1949 metriä
Minimi	376 metriä	336 metriä	339 metriä	290 metriä

Oikaisuvaatimuksessa vedotun yksittäisen perheen lapsen koulumatka Tuomarilan kouluun on 1123 metriä. Matka ei sisällä turvattomaksi määriteltyjä tieosuuksia. Koulumatkaa ei näin ollen voida pitää kohtuuttomana.

Oikaisuvaatimuksessa esitetyt perhettä koskevat perustelut

Oikaisuvaatimuksessa on esitetty yksittäistä perhettä koskevia perustelujen ja vedottu nyt Hösmäripuiston koulun yleisopetuksessa 2. luokalla siirtyvän oppilaan lähikoulun osoittamiseen 1. luokalle tullessa. Siltä osin, kuin huoltajat ovat olleet tyytymättömiä lapsensa lähikoulupäätökseen 1. luokalle tullessa, huoltajilla on ollut mahdollisuus tehdä päätöksestä oikaisuvaatimus Etelä-Suomen aluehallintovirastolle päätöksen liitteenä olevan muutoksenhakuohjeen mukaisesti. Sen lisäksi, että kyseinen päätös on saanut lainvoiman, lautakunta ei ole toimivaltainen yksittäisen oppilaan oppilasvalinnassa. Oikaisuvaatimuksessa esitettyjen perusteluiden johdosta on kuitenkin selvyuden vuoksi syytä todeta seuraavaa:

Lähikoulutoiveen huomioimatta jättäminen

Huoltajilla on mahdollisuus esittää hakulomakkeella lähikoulutoive. Lähikoulutoiveen ilmoittaminen ei kuitenkaan tarkoita kyseiseen kouluun hakemista eikä toiveen esittämisessä ole kyse oppilaan subjektiivisesta oikeudesta päästä kyseiseen kouluun. Lähikoulutoiveita tarkastellaan perusopetuksen oppilaaksiottoa koskevien linjausten kohdassa 1.1.

määriteltyjen etusijaperusteiden mukaisesti neljantenä eli viimeisenä ja lähikoulutoiveet pyritään toteuttamaan mahdollisuuksien mukaan.

Lähikoulutoiveita jää vuosittain toteutumatta noin 10 % pääasiassa siksi, että koulujen tilat ja opetuksen asianmukainen järjestäminen eivät mahdollista suuremman oppilasmäärän ottamista ryhmiin.

Esiopetusyksikön huomiomatta jättäminen

Espoon peruskouluilla ei ole omia ennalta määriteltyjä koulupolkuja. Koulutulokkaiden esiopetusyksiköt eivät siten määritä koulutulokkaiden tulevia lähikouluja.

Esiopetusyksiköihin hakeudutaan lähikoulun osoittamisperusteista poikkeavin perustein ja hakemus kohdistetaan tiettyyn esiopetusyksikköön. Esiopetusryhmissä olevat asuvat siksi usein sellaisilla alueilla, joista ei ohjauduttaisi lähikoulun osoittamisperusteiden mukaan lähellä sijaitseviin kouluihin tai kyseiseen kouluun. Esiopetuspaikat osoitetaan lautakunnan 17.11.2011 § 155 päättämien esiopetuksen oppilaaksiottoa koskevissa linjauksissa ilmoitetuin etusijaperustein esiopetusvuoden eli lukuvuoden ajaksi.

Yhteenveto

Lautakunta on ollut toimivaltainen päättämään Hösmäripuiston koulun oppilaiden koulupolusta. Päätös on syntynyt oikeassa järjestyksessä, toimivaltaisen viranomaisen päätöksenä eikä päätös ole muutoinkaan lainvastainen. Oikaisuvaatimus ei anna aihetta päätökseen muuttamiseen. Oikaisuvaatimus tulee siten hylätä.

Päätöshistoria

Liitteet

Oheismateriaali

- Koulumatkojen vertailu
- Lähikoulun osoittamisperusteet Espoossa
- Oikaisuvaatimus (salassa pidettävä, JulkL 24.1 § k 25, 31, 32)

Tiedoksi

Oikaisuvaatimuksen tekijä